

munt la carretera de Taüll (a l'esquerra de la carretera pujant); tocant al Barranc de les Colomines, entre aquest i el dels Arenys, És el més altet de tota la rodalia immediata de Boí. 42°31'x42°31'.

PRON. MOD. *puyalozmèstres* (alguns diuen *puyanlezmèstres*: són més pocs i sembla forma alterada).

ETIM. Com s'explica en *TVBoí* II, 12, ha d'estar per *Puiolos-Mestres*; advertint que *mestres* no pot ser nom propi (no hi ha tal nom de casa ni tal cognom a Boí ni a Taüll). Essent realment un pujol molt destacat i dominant, *-mestres* deu tenir força apel·lativa. Encara que no és pas inconcebible que sigui MAGISTER, en el sentit de personatge dominant o docent, és ben difícil de comprendre tal aplicació a un nom de lloc.

Crec que hem de pensar en un mot pre-romà. Podria ser un adjectiu de la família del grec *μεγας, μεγαλον*, gòtic *mikils* 'gran', grec *μέγιστος* 'el més gran', irani *mabista* etc.; cf. el meu postulat *MAGLORIKA > Mallorca. Suposàriem un comparatiu *MAGESTEROS. La hibridació ll. PODIOLOS + MAGESTEROS es podrà qualificar de xocant però en tot cas el significat és adequadíssim al lloc: 'els pujols més grandets'. I s'han anat trobant tants híbrids pre-romans en aquestes valls! Cf. el genitiu plural en -ON: un altre cas de fort hibridisme (*spelucōn, stagnōn, fenestrōn, petrōn*, en *TVBoí* I, pp. 16, 17, 18, II 15). V. el que en dic a l'art. *Ribampiedro*; i cf. s.v. *Montero*.

MESULL, MEÜLL, MARULL, MOSOLL

Noms de bastants paratges o llogarets menors del Nord del Principat.

Es tracta d'un grup d'origen cèltic com anticipo en *EntreDL* II, 80-81 i *E.T.C.* I, 105, cf. 145, 229 i els matisos i detalls que hi porto en l'art. precedent, *Merola*. Aquí *-ull* no pot resultar d'un cpt. amb *-IALO-* 'clariana', car els celtismes d'aquesta terminació no sincopen la A postònica en cat. ni en oc., canviant-la només en o: *MARŌIĀLOS* > oc. *Mariéjols* (o *Marvéjols*), *Valuéjols* cat *Jújols* etc.

En el radical: la prolongació de l'ieur. MEDHYO-, que en cèltic revesteix la forma MEĐĐO-; vegeu-ne molts testimonis en Holder; d'altres encara i molts més de NPP antics en ĐĐ i en -ULLUS (com BUSSULLUS etc.) en Whatmough, *Dial. Anc. Gaul*, 33, 23, 31). D'on les bases MEĐĐULLO-, o ULLIO-, que aquí satisfan la nostra fonètica, amb *-z-*, o zero, resultant de la consonant vibril·lant ĐĐ del cèltic; veg. també supra, art. *Medan* i *PVArGc*.

Podem, doncs, limitar-nos a detallar els casos d'aquest topònim. Pertot es tracta de llocs menors situats entremig de dos, o més, de més importants. Posició intermèdia que és comuna a tots ells, com ens consta en forma ben explícita en quasi tots, i és

versemblant en els altres (6, 8, 9).

Notem també que el fet d'anar precedits d'article sembla indicar que el mot seguia viu (més o menys comprès), fins a la nostra Edat Mitjana.

Comencem amb un mot viu, conservat pel port. *miulo* 'peça que ocupa el centre de la roda de les carretes', o sigui com la caixa metàl·lica dels nostres carros, però de fusta (en aquell tipus primitiu de vehicle); aquí amb la metafonía *-ó-u > -ú-o* que és normal en portuguès; en altres parlars gallecs i lleonesos, *miul* (*DECH* IV, 15a45-b46); i en it. *mezzule*, amb una variant sufixal -ŪLE.

Els nostres NLL són:

1) *Lo Mesull*, afr. Or. del te. de Biscarbó, o sigui entre aquest terme i el de Vila-rubla (mun. Guils del Cantó) a. 1518 (*Spill* de Castellbò, P20v).

2) *Lo Mesull* (pron. *al meziú* o *del m.*, també oït per Casac. a Sentís, 1920), llogaret ane a Manyanet, al capdamunt de la vall del Bosia, gran afl. del Flamicell, agregat al mun. de Benés: *Lo Mesull*, afronta directament amb Benés, si bé ja més a prop de Manyanet (XIX, 170, 171).

3) A l'Isàvena, entremig de Güel, Balassanç i Esdolomada, a. 996: «ad illo *Mesulgo*» doc. p.p. SerranoS. (*NHRbg*. 472-51) i Abadal (*P. i Rbg.* n.º 316), amb *lg*, grafia arcaica de *l*.

4) En pl. *Es Maüls*, pda. de la baixa vall de Boí, *ez maüls*, entre Castelló i el Pont de Suert (XIX, 161); sembla ser el que figura en un doc. de 1680: «Francisca Sulla y de Erill, hija de los señores de Sopeira y del *Maull* (Agud, *Señorio de Concas*, p. 161).

5) *Lo Meüll*, llog. de la Conca de Tremp, agre. a Mur: oït *lo meú* per Rafel de la Torre, 1954 (monogr., p. 31) i jo mateix (XVIII, 131), i *meú*, a Palau de Noguera (Casac. 1920), ja *Mabull* en el cens de 1359 (*CoDoACA* XII, 73); sembla ser el mateix (o molt veí) al *Meüll* recollit En Torre o jo mateix, com agr. de La Guàrdia de Tremp (1957), el qual sembla trobar-se ja al peu del Montsec (oït a Castellnou de Montsec (XVIII, 125.17, 126.3) i a Moror (131.6).

6) *Los Magulls*, agre. a Isona, segons R. de la Torre; aquest l'identifiquem amb un *Musulgo* o *Mibulgo*, que llegim en un doc. de 930-931, de l'antic cartoral de Gerri, enviat pel P. Caresmar a la col·le. Moreau; on el Comte Isarn de Pallars dona a Gerri diversos aous «super fluvium Nocaríae --- villa Sti. Martini in Canales --- et in *Musulgo* ---» sembla ser idèntic al datat de 931; on, en context igual, diu que va llegir «in *Minulgo*» (err. per *Mibulgo*) pron. *-ufo* (*Mor.* V, 75ss., 90).

Amb el canvi de Đ en *-r-*, que hem comentat i exemplificat en *EntreDL* II, 80-81 (i supra s.v. *Merola*):

7) *Els Merulls*, pda. de camps a l'alta vall de Camprodon te. Tregurà, ja terra anomenada *al Marull*, entre el Pontirò i el torrent de Plantravau (*EntreDL*